

Dănuț Puiu ȘERBAN¹

ABSTRACT

This is the review of the new volume entitled *Ingineri români: dicționar enciclopedic, vol. II (Romanian Engineers: Encyclopedic Dictionary, vol. II)*, from a series initiated by Academician Gleb Drăgan and coordinated by the Section of Technical Sciences within the Romanian Academy. A new group of 265 personalities complete the original list.

KEYWORDS: Romanian engineers, dictionary, technical sciences.

Un nou volum² din seria *Ingineri români. Dicționar enciclopedic* a apărut la editura clujeană MEGA sub coordonarea Secției de Științe Tehnice a Academiei Române și a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii.

În *Cuvântul înainte la volumul al II-lea*, academicianul Dorel Banabic, președintele Secției de Științe Tehnice a Academiei Române și conducătorul colectivului de coordonare a lucrării, ne pune în temă cu rolul pe care îl au inginerii în societate. O privire istorică relevă faptul că primul domeniu în care școala românească a pregătit ingineri, în partea a doua a secolului al XIX-lea, l-a reprezentat infrastructura – drumuri, poduri, clădiri. La începutul secolului al XX-lea, învățământul ingineresc evoluează o dată cu transformarea Școlii naționale de poduri și șosele în Școala Politehnică din București, urmată de înființarea de școli politehnice la Timișoara și Iași, apoi Cluj, Cernăuți și Chișinău. O explozie fulminantă a avut loc după 1948, urmare a cerințelor de dezvoltare de după al Doilea Război Mondial.

În 1990 România avea nu mai puțin de circa 225.000 de ingineri³. Conform coordonatorului acestei lucrări⁴, de la apariție, școala românească a pregătit „peste 850.000 ingineri”, reprezentând „cel mai numeros corp de specialiști cu studii superioare al țării”. Dacă ar fi să se selecteze doar 1% din numărul total de ingineri, cifrele s-ar ridica la aproape 9.000 de nume, adică circa 35-40 de volume similare celui proaspăt ieșit de sub tipar. După cum este de așteptat, acest proiect este unul de durată, dar strict necesar deoarece aceste personalități merită a fi recunoscute prin includerea într-un dicționar enciclopedic, spre a fi repere morale pentru generațiile următoare.

Mai mult de jumătate din echipa de autori de la primul volum s-a schimbat, ceea ce a făcut ca și domeniile de inginerie avute în vedere să se balanseze. Cei 12 autori sunt creatorii a 265 de fișe biografice, cu o medie de 1,6 pagini per nume. Principalele domenii din care au fost selectate fișele sunt construcții, mine-petrol-gaze-geologie și transporturi (acest ultim domeniu cu accent pe transportul naval militar). Ca dimensiune, fișele au între 1 și 3,5 pagini, cele mai consistente aparținând domeniului mine-petrol-gaze.

Autorii au avut în vedere, cum era și necesar, menționarea unor informații relevante, precum: date despre familie, studii, cariera profesională, brevete, inovații sau alte contribuții importante, activitatea publicistică, titluri, distincții sau alte forme de recunoaștere pe plan național și internațional. Ori de câte ori a fost posibil, la fiecare fișă a fost asociat un portret al celui prezentat.

¹ Col.(r) Inginer, membru al Diviziei de Istoria Tehnicii – Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române

² Pentru primul volum, apărut în 2 ediții (2014, 2016), a se vedea: Viorela-Valentina Dima, *Gleb Drăgan (coordonator) – Ingineri români: dicționar enciclopedic*, în *Columna*, nr.3, 2014, pp. 517-520.

³ Dr. ing. Nona Millea – la lansarea volumului, în 17 mai 2018, la Sesiunea de primăvară a Diviziei de Istoria Tehnicii – CRIFST Academia Română.

⁴ Acad. Dorel Banabic, *Ingineri români. Dicționar enciclopedic - Cuvânt înainte la volumul II*, p. 9.

Din cele 256 de fișe, 145 sunt pentru persoane în viață. Aceasta face ca informațiile să fie mai exacte, dar este evident că fișele vor necesita revizuire cu posibile noi informații despre alte realizări sau titluri și distincții. Firesc ar fi fost să existe o departajare între personalități consacrate, clasice, precum Petru Poni, Lazăr Edeleanu, Mihai Konteshweller, Alexandru Spătaru, Edmond Nicolau sau Ion I. Agârbiceanu, și ingineri care mai au încă timp să ofere valoare muncii lor.

Comparativ cu primul volum, de această dată apare și un tabel nominal ce era strict necesar pentru evidența numelor apărute în întreaga serie. Pentru viitor va trebui să se aibă în vedere însă amploarea lucrării – dacă pentru circa 450 de nume tabelul ocupă 25 de pagini, atunci tabelul din ultimul volum, pentru 9000 de nume, va ocupa un spațiu echivalent cu volumul actual.

O astfel de lucrare scoate în evidență o cerință ce poate fi rezolvată mai ușor la momentul actual, când aplicațiile online sunt utilizate din ce în ce mai intens. Cele două volume apărute la Editura MEGA se adaugă multor altor volume similare ale altor autori, parțial menționate și la referințele bibliografice ale fișelor:

- *Personalități ieșene*, un proiect inițiat în 1972 și dezvoltat intensiv după 2000, cuprinzând peste 60 de ingineri.
- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
- *Dicționar al inventatorilor români contemporani*, vol. I, ediție revăzută și adăugită, autor Stanciu Emil Constantin, Editura RISOPRINT, 2007.
- *Mari personalități ale ingineriei românești. Repere istorice*, autor M. Olteanu, Editura AGIR, 2007.
- *100 de personalități în construcții*, autor Hristache Popescu, Editura HP, 2006, respectiv ediția a 2-a la Editura AGIR, 2008.
- *Elitele industriei petro-gaziere românești*, volum apărut în 2014 și care cuprinde peste 750 de personalități care au făcut carieră în domeniul petrolier și gazeifer, editat de Editura S.I.P.G. -, „Societatea Inginerilor de Petrol și Gaze”.
- *Din galeria marilor electricieni români. Oameni. Vieți. Fapte*, autor Florin Teodor Tănăsescu, Editura AGIR, 2016.
- *Dicționarul specialiștilor în știința și tehnica românească*, Editura tehnică, 2000.
- *Membrii Academiei Române. 1866-2016. Dicționar*, Dr. Dorina N. Rusu, Editura Academiei Române, 2016.
- *Personalități române și faptele lor (1950-2000)*, Constantin Toni Dârțu, o mare enciclopedie începută în anul 2000 cu sprijinul Academiei Române, din care au apărut peste 65 de volume, la inițiativa regretatului academician Cristofor Simionescu, care scria în „Cuvânt de început”:

„Descoperim aici oameni care, prin dăruire, sacrificii, inteligență, profesionalism și talent, au lăsat în urma lor semne palpabile de progres, au lăsat opere nemuritoare precum construcții industriale și agricole, căi ferate, drumuri europene și naționale, cartiere de locuințe, lucrări monumentale, stiluri proprii de pictură, descoperiri științifice, invenții, progrese semnificative în medicină, punerea pe baze științifice a agriculturii și zootehniei, poezie plină de simțire și talent, critică literară etc.”

O variantă online care să coaguleze aceste eforturi disipate, ar scurta semnificativ timpul în care s-ar atinge obiectivul propus, ar conduce la regăsirea mai comodă a informației (prin folosirea mecanismelor de hiper-link) și ar avea un impact la public semnificativ crescut. De asemenea, ar conduce și la alte efecte benefice, precum posibilitatea de a corecta inerentele erori ce apar în cazul unor lucrări de asemenea dimensiuni sau de a completa informațiile pe măsură ce ele devin

disponibile. Aplicații precum <https://www.researchgate.net/> sau *Wikipedia*, pot constitui exemple de organizare și prezentare a unor astfel de dicționare enciclopedice online.

Tirajul redus, de numai 150 de exemplare, lipsa cărții din librării – în special din librăriile bucureștene – reprezintă aspecte ce se așează în detrimentul obiectivului central al lucrării, așa cum este pus în evidență în cuvântul de încheiere al inițiatorului acestui proiect, acad. Gleb Drăgan, de pe ultima copertă:

... relevarea câtorva domenii ale cunoașterii prin promovarea unei pătri a intelectualității ce a contribuit la dezvoltarea economică a țării – inginerii.

Experiența câștigată în publicarea acestor două volume va fi de bun augur, având în vedere că acest *patrimoniu al personalităților* se înscrie într-un proiect mai amplu, după cum rezultă din titlul seriei: ***Istoria domeniului tehnic în România***. După cum ne anunță chiar din *Introducere* (pp. 11-21) acad. Mihail-Viorel Bădescu, unul dintre coordonatorii proiectului, alte volume vor aborda *patrimoniul de creație* – dezvoltarea pe ramuri ale unor domenii tehnice: mecanică, termotehnică, construcții, energetică, electrotehnică, electronică etc. – și *patrimoniul de idei*, plachete sau monografii referitoare la realizări importante din aceste domenii.